

Taylan Özen ile röportaj

Taylan Özen sosyal politika alanında ve kültürlerarası alanda faaliyet gösteriyor (Dernekler: DİDF, Junge Stimme [Genç Ses] e. V.). Uzun yıllardır Nürnberg ve çevresindeki aşırı sağ alemi ve Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU)'nın suçlarını araştırıyor.

Proje Dimensionen (PD): Taylan Bey, kendinizi bize kısaca tanıtır mısınız?

Taylan Özen: İsmim Taylan Özen, 36 yaşındayım ve gönüllü olarak Nürnberg'deki DİDF (Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu) derneğinde ve „Junge Stimme e. V.“ (Genç Ses) adlı gençler derneğinde çalışıyorum.

PD: Nürnberg şehri ve Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) denilen örgütün cinayetleri denince, aklıma 09.09.2000'de öldürülen Enver Şimsek, 13.06.2001'de katledilen Abdurrahim Özüdoğru, 09.06.2005 öldürülen İsmail Yaşar, NSU tarafından düzenlendiği düşünülen ve Türk asıllı bir meyhaneciyi hedef alan bombalı saldırı geliyor. Siz bu olayları zaman akımı içerisinde nasıl yaşadınız?

Taylan Özen: Cinayetlerden sonra ilk zamanlar medya cinayetlerin Türk mafyası tarafından işlendiği yönünde haberler yayınladı. Olayların arkasında uyuşturucu ticareti ve Türkler arasında yapılan yasadışı karanlık işler olduğu söylendi. Bu medyanın yaydığı ve hepimizin sorgulamadan kabul ettiği senaryo. O zamanlar kimse cinayetlerin arkasında Nazilerin olabileceğini tahmin etmemişti. On sene sonra katillerin gerçekte Nazi olduğu ortaya çıkınca, tabii ki sarsıntı büyük oldu. Nürnberg'de sayısız gösteriler ve sessiz protesto yürüyüşleri, konuyla ilgili birçok toplantılar ve etkinlikler düzenlendi...

PD: Demin değindiniz: İlk tahminler sizin dediğiniz yöneydi, bilhassa polis tahkikatları uzun bir süre başlıca sizin tarif ettiğiniz yolu izliyordu. Cinayetlerin ırkçı motifli terör eylemleri olduğu nihayet ortaya çıkınca, sizde bir değışim oldu mu? Bu sizi nasıl etkiledi?

Taylan Özen: Elbette. Bakış açım tamamen değışti. Birdenbire gözlerim açıldı, örneğin polisin Nazi alemi ne şekilde gözlem altına alıp değılendirdiğı, ve solculara karşı nasıl hareket ettiğinin arasındaki fark. „Polisin sağ gözü kör“ deyiminin isabetli ve yerinde olduğu aşıkâr oldu. Olaylar bunu kanıtladı. Bu tutum Nazilerin yürüyüşlerine karşı yapılan gösterilerde de gözlemlenebiliyordu: Naziler bütün olanlardan sonra hiç bir engele takılmadan yürüyüşlerini yapabiliyordu, ama onları protesto eden göstericilere göz yaşartıcı gaz uygulanıyor, coplarla hırpalanıyorlardı. Ve bütün bunlara şahit olduktan sonra polis tahkikatlarında yapılan hatalara başka bir gözle bakmaya başlıyorsunuz. Polisin gerçekten tek bir tarafa odaklandığı iddiasının kanıtı sanki.

PD: Yani açığa çıkan olaylar ve detaylar Almanya'daki güvenlik ve emniyet kurumlarına karşı olan tutumunuzu olumsuz etkiledi. Bu sadece sizin için mi geçerli, yoksa bu genel olarak Türk ve Kürt kökenli camiada gözlemlenebilen bir gelişme mi?

Taylan Özen: Evet, genel olarak geçerli diye düşünüyorum. Belli şeylerin temelden değışmesi talep ediliyor. Anayasayı Koruma Kurumu'nun kaldırılması ya da en azından temelden değışmesi lazım. Polisin gösterilerde ve geçitlerdeki davranışı ve tutumu maalesef hiç değışmedi. Bu (Nürnberg-)Langwasser'da NPD'nin düzenlediğı yürüyüşe karşı yapılan protesto gösterilerinde çok açık ve net bir şekilde belli oldu. Bir yanda „sivil“ göstericiler ve diğere yanda polisin göz açtırmadığı ve ağır baskı altına aldığı antifaşist Nazi karşıtları, antifaşistler, sendikacılar ve de Federal Almanya Meclisi milletvekilleri. Sivil

guruba polis hiç bir müdahalede bulunmadı. Yani düşman imgesinin hala değişmediği ve kim olduğu belli.

(Değişmelere gelince:) Önceleri siyasi bakımdan aktif sayılamayacak veya siyasete büyük bir ilgi duymayan birçok insan, olaylardan sonra siyasi konularla ilgilenmeye başladı. Okumaya, kendini eğitmeye başladılar. Polisin çalışma şekli ve yöntemleriyle ilgilenmeye başladılar. Bu bakımdan büyük değişiklikler oldu. Daha önce bu tür konulara az ilgisi olanlar siyasetle ilgilenmeye başladı, siyasi düşünmeye başladı.

Özellikle cinayetlerin arkasında kimin olduğunun anlaşılmasının akabinde bütün göçmen camiasında ve Nürnberg'in göçmen derneklerinde cinayetler ve bağlantılı olaylar yoğun bir şekilde konu edilmeye, her yerde tartışılmaya ve çok sayıda etkinlikler düzenlenmeye başlandı. DIDF (Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu), „Bündnis Nazistopp“ (,Nazilere Dur İttifakı‘), „Jugendring“ (,Gençlik Kuruluşları Birliği‘) o zamanlar 2000 kişinin katıldığı bir miting düzenledi. Orada özellikle göçmen geçmişli olan insanların çok üzgün ve şoke olmuş oldukları gözlemlenebiliyordu.

PD: Ve Alman çoğunluk toplumu olayları nasıl karşıladı? „Alman“ ve „çoğunluk toplumu“ ne demekse ... ama benim kimi kastettiğimi biliyorsunuz. Burada, yani Nürnberg'deki toplumun o kısmı da bu konuyu önemsemi mi?

Taylan Özen: Zaten ırkçılık ve sağ radikalizm konularıyla ilgili olanlar için tabii ki önemli bir mevzuymuştu. Fakat siyasetle pek ilgisi olmayanlardan kaydadeğer bir ilgi ve tepki gelmedi.

PD: NSU'nun eylemlerine gelelim tekrar. Konuşmamızın başında belirttiğim gibi, altı seneyi aşkın bir süre boyunca NSU Nürnberg'de tekrar tekrar cinayetler işledi ve muhtemelen bir bombalı saldırı düzenledi – en azından şu ana kadar

elde edilen tahkikat sonuçları bunu gösteriyor. NSU'nun bu kadar uzun bir süre boyunca Nürnberg'de tekrar tekrar saldırıya geçebilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Taylan Özen: Bunu Baviera'daki siyasi şartlara bağlıyorum. Mesela: Eyalet hükümetinin Neonazilerin işlediği suçlara nasıl yaklaşıyor, tutumu ne? Neonazi camiası nasıl değerlendiriliyor? Anayasayı Koruma Ofisi burada nasıl çalışıyor? İrkçılık ve sağ radikalizm burada tehlikesiz gösterilmeye çalışılıyor, reel tehlike olarak algılanmıyor ve ciddiye alınmıyor. Bu aşırı sağcıların eylemlerini gerçekleştirirken kendilerini güvende hissetmelerini sağlıyor.

PD: NSU gerçekten küçük bir insan gurubu tarafından desteklenen bir üçlü gurupdan ibaret mi? Siz ne düşünüyorsunuz?

Mmmh, inandığım şeyler başka, kanıtlanabilen şeyler başka tabii... Ben şahsen inanmıyorum NSU'nun sadece küçük bir insan gurubu tarafından desteklenen bir üçlü gurup olduğuna. Olay daha büyük. Sağlanan finansal destek dahi bunu işaret ediyor. Fakat bunların hepsi spekülasyon tabii. Fakat bu yüzden herşeyin açığa çıkarılmasından yanayımö bunu talep ediyorum! Anayasayı Koruma Kurumu'nun herşeyi açıkça ortaya koyması lazım! V-Leute dedikleri muhbir/haber elemanları kim? Nerede ve nasıl görev aldılar? Bunun şeffaf ve makul bir şekilde açıklanması lazım. Bütün bunların arkasında kimler var? Bu soru hâlâ aydınlatılmış değil.

PD: Destekçilerin arasında yerli halktan kişilerin de olduğunu düşünüyor musunuz?

Taylan Özen: Şu ana kadar buna dair bir kanıt bulunamadı. Ama ben öyle olduğunu düşünüyorum.

PD: Bu tür ırkçı cinayetlerin tekrarlanma ihtimalini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Taylan Özen: Güvenlik ve emniyet kurumları değişmedikçe, bu tür olaylar tekrarlanabilir. Bu yüzden tekrarlıyorum: Anayasayı Koruma Kurumu'nun kökten değişmesi lazım! Şimdiye kadar uygulanan V-Leute dedikleri muhbir/haber elemanlarının kullanıldığı sistem devam etmemeli. Bu sözde haber elemanları aslında finansal destek gören Nazilerden başka bir şey değil. Böyle bir sistem nasıl uygulanabilir, inanılır gibi değil!

PD: Gelelim tekrar bölgedeki aşırı sağ camiaya. NSU ve bağlantılı olaylar – örneğin Münih'teki dava – bölgedeki aşırı sağı güçlendirdi mi? Yoksa aksine güç kaybına mı uğrattı? Yoksa bütün olanlar aşırı sağ camiayı hiç mi etkilemedi?

Taylan Özen: Suçluların kim olduğu anlaşıldıktan sonra bu çevredeki aşırı sağ camia ilk etapta güçlenmiş görüntüsü verdi. Örneğin, burada, Nürnberg-Langwasser'da bir merkez açmaya çalıştılar. Fakat sonraları ortam duruldu. Tabii ki „Freies Netz Süd“ün (,Özgür Ağ Güney‘) yasaklanmasının da etkisi oldu. Ama bunun üzerine yeni bir örgüt kuruldu: „Der Dritte Weg“ (,Üçüncü Yol‘). Özellikle Fürth'de „Freies Netz Süd“ çok faaldi. Şu anda pek sesleri çıkmıyor. Aksine bu aralar başka gelişmeler yaşanıyor. Yerel birlikler kuruldu sağcılara karşı. Mesela Gartenstadt'da. Yerel birliklerin yaptığı gibi doğrudan yerinde faaliyete geçmek çok önemli bence.

PD: Çalışmaları yerinde [yani sağ gurupların bulunduğu, faaliyet gösterdiği ve sorun yarattığı yerde] yapmak radikal sağa karşı bulunulan girişimlerin önemli unsuru diyorsunuz. Bunun yanı sıra bundan böyle ırkçı cinayetlerin yaşanmaması için nelerin değişmesi gerekiyor sizce?

Taylan Özen: Daha önce de dediğim gibi: Anayasayı Koruma Kurumu'nun değişmesi şart. Köklü partilerin politikacılarının sağdan gelen tehlike ile ilgili tutum, görüş ve yaklaşımlarının değişmesi lazım. Sağ ve sol aynı kefeye konulmamalı. Sağ radikalizme karşı yapılan çalışmalar daha fazla desteklenmeli. Özellikle ilgili eyalet hükümetlerinden ve federal hükümet tarafından. Eğitim çalışmalarına daha fazla yatırım yapılmalı. Gençlerin okullarda, gençliğe yönelik çalışmalarla, gençlik merkezlerinde eğitilmeleri gerekiyor. Ya toplumun orta tabakasındaki ırkçı görüş ve tutumlar? Ehhh, eğitim, eğitim, eğitim! Yapılacak başka bir şey aklıma gelmiyor. İnsanlara aralarındaki ortak yönlerinin çok fazla olduğunu anlatmak lazım. Ben Kürdüm, siz Almansınız ... fakat çalışırken veya okurken benzer sorunlar yaşıyoruz. Tabii ki farklılıklar da var. Göçmenler daha çok eşitsizliğe maruz kalıyor, ama yine de benzer veya ortak sorunlarımız çok. Gençlik evleri kapatılınca, bu hem Alman gencini hem Türk gencini etkiliyor.

PD: Gelelim tekrar medyanın konuyla ilgili yayınladığı haberlere. Araştırmalarımda dikkatimi çeken, Alman medyasında NSU cinayetlerinin ekseri izole olarak gerçekleşen olaylarmış gibi bir bağlama konulmuyarak sunulmasıydı. Yani „Böyle bir şey nasıl olabilir?“ dercesine, tekil bir olay olarak algılayarak. Türk dilinde yayımlanan yazılı basında ise, haberler kısmında olsun röportajlarda olsun, bakış açısı farklıydı. NSU'nun cinayetleri ile Mölln ve Solingen'de işlenen cinayetler bir görülüp bir devamlılık oluşturuyorlar şeklinde algılanıyordu ...

Taylan Özen: Tabii ki. Emniyet ve güvenlik kurumlarının ve politikacıların Solingen'deki cinayetlere vb. olaylara yaklaştıkları tutum göz önüne alınırsa, ondan sonra da benzer cinayetlerin işleneceği belliydi ve işlendiği de şaşırıca değil. "Bizlerin" [göçmen olan veya göçmen (aile) geçmişi olan insanların] hafızasında [Solingen ve Mölln] cinayetleri daha taze ve canlı. Bunun kurbanların kökeniyle ilgisi var. Onlar [kurbanlar] Alman değildi.

PD: Çok teşekkürler. Projemizin konusuyla ilgili söylemek istediğiniz bir şey daha var mı?

Birinin nasıl görüldüğü önemli değil. Ortak yönlerimizdir önemli olan. Onların ön planda olması lazım. Merkezimizde Türk, Kürt, Alman, Arap ve İtalyan üyelerimiz var ... Bir çatı altında hep beraber yaşıyor ve çalışıyoruz. Etnik köken ve dini inanç bizim için önemli değil. Bizim için önemli olan herşeyden önce günlük hayatımız ve hep birlikte çözmemiz gereken ortak sorunlarımız. Örneğin çocuğum için kreş yeri tahsis edilmiyor, ve bu Alman çalışma arkadaşımın da başına geliyor. Önemli olan konular bunlar, ten ya da saç rengi değil ...

PD: Sevgili Taylan Bey, bizimle yaptığımız röportaj için size çok teşekkür ediyoruz.

Taylan Özen: Ben de teşekkür ediyorum.

Tercümanın notları parantez [ ] içine alınmıştır.